

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Kazinczy-utca 808. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hova az előfizetési penzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegbiletet minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben Hasenstein és Vogler (Neu-Mark 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész iven.

ELŐFIZETÉSI AR:

Félévre 3 frt.

Negyedévre 1 „ 50 kr.

Előfizetési fölhívás

„Székely Hirlap“

Politikai, társadalmi- és a marosvásárhelyi „Jogász-Egylet“ közlönyének

V-ik évfolyam második felére.

Előfizetési díj: Egész évre 6 frt. Fél évre 3 forint. Évnegyed-re 1 frt 50 kr. o. é.

Az előfizetési díj, legcélszerűbben postai utalvánnyal, a „Székely Hirlap“ kiadó hivatalának Maros-Vásárhelyre, küldendő.

A 74-ik számban tett ígérletünkhöz képest még visszatérünk egyszer a szóbeliség és közvetlenségre fektetendő eljárás feletti észrevételeinkhez s lehető tárgyalogossággal kívánjuk beváltani az iránt tett ígérletünket,

„minő tért foglaljanak el annak behozatalánál felebbviteli bíróságaink, s főleg a legfelsőbb törvényszék?”

A szóbeliség behozatalával a hármas folyamodású rendszer tovább is meg nem állhat, mert a tényleges jogviszonyok megvitatására még a legfőbb törvényszék előtt is alkalmat szolgáltatni, oly intézkedés lenne, mely a legnagyobb idővesztést idézné elő, és a legfőbb törvényszékre háruló azon fontos feladatot „a törvények alkalmazása és helyes értelmezése felett őrködni“ már azáltal is lehetetlenítené, mert a felebbezett ügyek sokasága okvetlenül vagy több legfőbb törvényszék felállítását igényelné, vagy pedig a pereknek harmad ízbeni tárgyalását tenné illuszió-rissá.

A szóbeliségre fektetendő eljárás mulhatlan következménye, hogy a legfőbb törvényszék, csak az eljárásra nézve előírt lényeges alakítások megtartása, s a törvények helyes alkalmazása fölött őrködjék, — tehát nem a vitás ténykérdések azok, melyek megállítása ide tartozik, hanem hivatását képezi, úgy a törvények megtartását, mint azok helyes alkalmazását azon magas tekintély által biztosítani, melylyel a legfőbb törvényszék határozatai szükségszerűleg bírnak.

Egyes vitás kérdések eldöntésénél csak az illető felek vannak érdekelve, — s bár az is szükséges, hogy azok alapos és beható bírálatának biztosítékai létesítenek, — ezen biztosítékok előteremtése által, az állam mindent elkövetett, mit az igazságszolgáltatás terén tőle joggal igényelhetni. Ellenben, a törvények alkalmazásánál és értelmezésénél, vonatkozzék ez bár az eljárás alakja — vagy az anyagi jogelveire, — az egész társadalom az, melynek érdeke előtérbe lép; mert a lényeges alakítások megsértése avagy a törvények helytelen alkalmazása nemcsak az édekelte felekre, de a jogbiztonságra is veszélyes.

Ha a polgári- és büntető eljárás bizonyos alapelvekre van fektetve, melyek a törvényhozás

által lényegesenek nyilvánítottak, azok mellőzése az egész jogbiztonságra nézve veszélyes, mert ott, hol a szóbeliség, nyilvánosság és a szabad védelem elismerve van, ezen elvek megsértése az egyes felek érdekeit messze túlhaladó fontossággal bírnak. Ily esetekre szükséges egy oly legfőbb törvényszék létele, mely a törvények megtartása felett szigorúan őrködjék, s a bíróságok azon ítéleteit szüntesse meg, melyek a törvényesen előírt s a jogszolgáltatás biztosítékait képező alakítások megsértésével hozattak.

De ennél tovább terjed még a legfőbb törvényszék hatásköre, s legfontosabb részét az kell, hogy képezze, miként az anyagi jog szabályainak helyes alkalmazása és értelmezése felett őrködjék, mert a jogbiztonsággal nehezen egyeztethető össze, hogy a főtörvényszék külön kerületeiben a törvénynek más más értelem tulajdoníttassék, s hogy ennek következtében a jogérvényesítése esetlegességektől legyen feltételezve.

A jogszolgáltatás egyöntetőségének létesítése a legfőbb törvényszék hivatását képezi, az őrködi az eljárást szabályzó elvek megtartása felett, de egyszersmind összeegyeztető tényezője a főtörvényszékeknek elágazó jogi nézeteknek.

Ép ez elvekből kifolyólag, miután a jogszolgáltatás egyöntetőségének óhajtott célja mulhatlanul igényli, hogy a legfőbb törvényszék az anyagi jog helytelen értelmezése esetében, nemcsak megsemmisíteni, hanem nézeteinek pozitív érvényt szerezni képesítve legyen, a francia „Cour de cassation“ helyes szervezetének nem mutatkozik.

A francia „Cour de cassation“ nem annyira egy legfőbb törvényszék, mint inkább az állam felügyeleti hatalmának organuma, mely a közérdek szempontjából a törvénysértéseket tartalmazó bírói határozatokat megsemmisíti a nélkül, hogy a fenforgó egyes pereset megbírálásába bocsátkoznék, melyet mindég az illetékes törvényszék intéz el; ezen legfőbb hatóság, mely leginkább a mű „semmitő székünknek“ felel meg, nem bír egy ügydöntő, törvényszék jellegével, miután mindig csak az alakításokkal foglalkozik a nélkül, hogy egy vitás jogkérdés tényleges eldöntésébe bocsátkoznék.

Oly eseteknél, midőn a törvényben előírt lényeges alakításokat sértő bírói határozatokról van szó, a pusztá megsemmisítés s az ügynek visszaküldése a dolog természetéből folyik, — midőn azonban a legfőbb törvényszék azon hivatása lép előtérbe, a törvények helyes alkalmazása és értelmezése felett őrködni, az ilyen nemű szervezet sem elméletileg, sem gyakorlatilag nem indokolható.

Elméletileg nem, mert a legfőbb törvényszék a törvények helyes alkalmazása és értelmezése iránt sokkal hatályosabban gyakorolhat felügyeletet akkor, ha nemcsak semmisíteni, hanem nézeteinek mindjárt kényszerítő hatálylyal érvényt szerezni képesítve van.

Gyakorlatilag nem, mert miután a semmitőszék a feleknek igazságot nem szolgáltat, a megsemmisítés

esetében az ügy ismét az alsóbb törvényszékhez útasíttatván, csak azon esetben, ha annak ítélete a semmitőszék nézetével ismét ellenkezőnek, bír annak második ízben és teljes ülésében hozott határozata — pozitív kötelező erővel.

Nem célszerűtlen eljárás-e tehát, a feleket ily nagy költségekkel terhelni s ügyeik eldöntését annyira késleltetni, midőn ugyanazon célt már az első megsemmisítés alkalmával lehetne elérni?

Eltekintve azonban e mindenestre fontos érvtől, a legfőbb törvényszék ítélete nemcsak az anyagi jogsértés kitüntetésével foglalkozzék, hanem egyszersmind a vitás jogkérdésnek oly végleges eldöntését nyújtsa, mely minden további kételet és vitatkozást lehetlenít, mi korántsem zárja ki, hogy fontosabb és bonyolultabb jogkérdések a legfőbb törvényszék egyesített osztályaiban leljék eldöntésüket.

Az ítélő bíró működése — a hírneves jogász Waldek szerint — három fő mozzanatban pontosul össze.

1-ör. A perrendtartás alaki befolyását illetőségére és a tényálladék megállapítására való nézt figyelembe veszi.

2-ör. A felek nyilatkozatainak és bizonyítékainak tartalmát mérlegeli.

3-ör. A törvényt a fenforgó per esetre alkalmazza.

Miként értelmezendők a felek nyilatkozatai, melyik tanu vagy fél érdemel nagyobb hitelt? — ezek mind oly kérdések, melyek általános elvek alá nem sorolhatók, s nem létezik semmi indok azon feltevésre, hogy a harmadbíróság azok megállapításánál a helyesebbet eltalálni képes lesz, — sőt ellenkezőleg, miután itt a személyek és helyi ismeretek ismerete igen kívánatos, a ténykérdések megállapítására, az alsóbb bíróságok gyakrabban illetékesebbek, mint a felebbviteli bíróságok.

A mi a második és harmadik pont alatti bírói teendőket illeti, ezekre nézve okvetlenül szükséges egy legfőbb törvényszék létezése, mely biztosítékot nyújt a lényeges és a felek jogait óvó alakítások megsértése ellen, mely az anyagi törvények helyes alkalmazása és értelmezése felett őrködjék a nélkül, hogy a tudományos fürkészés, s a jobb nézetek érvényesítésének gátat vetne útjába.

Észrevétel „Az ösiségi nyiltparancs 8 és 9-ik §“ című cikkre.*)

Az ösiségi ny.-parancs 8. és 9. §. egybefüggő értelméből idézett cikk írója azon következtetést vonja ki hogy a magyar törvények hatálya alatt keletkezett örök-

*) Csak örvendeni tudunk az ösiség kérdésében megjelent ezikkünk által előidézett élénk érdekltség felett egész halmaza áll. előttünk az erre vonatkozó észrevételeknek; e cikkek cs. szeredai kir. törvényszéki bíró D. G. ur elismert tollából eredett; a tárgy nagyon is fontos, megérdemli az eszmecserét, s alkalmunk lesz nekünk is még hozzászólni e kérdéshez.

lési igények, legyenek bár az örökösök egyenes ágon le származottak, csak is a 9. §-ban kitett zárhataridőn belül érvényesíthetők.

Ezen állítás alaposságát kétségbevonom, annak téves voltát pár sorban indokolni megkísértem.

A magyar törvények szerint, bármely törvényes örökös tartóztatott örökségét, a körülményekhez képest, a következő perek valamelyikével nyerhette vissza:

1-ör. Az örökhagyó közvetlen örökösse (immediatus successor) idegen vagy távolabbi örökös birtoklása ellen a H. K. 1. R. 68. cz. és az A. C. 3. R. 8. Cz. 1. cz. szerint, egy év letelése előtt legrövidebb panaszos — azután pedig nagyobb hatalmaskodási rövid perrel, ha pedig nem nemesi fekvőkről volt szó, akkor kisebb hatalmaskodási rövid perrel léphetett fel, épen úgy, mintha az örökség tárgya közvetlen tőle foglaltatott volna el.

2-ör. Első- és másodizbeli rokonok között, midőn al- és felperes örökhagyóval egyenlő izbeli rokonok a H. K. 1. R. 40., 41., 45., 57. cz. — a C. C. 4. 6. cz. — és 1791. 133. id. czikk alapján az örökösödési igény legrövidebb osztályos perrel, — (processus divisionalis), — másodizen tuli rokonok között pedig a H. K. 1. R. 47., 57., 67. ez és 2. R. 18. cz. alapján rövid osztályos perrel volt érvényesíthető. — És végre

3 or. A nem közvetlen örökös, más, nála nál távolabbi — tehát nem ugyanazon izbeli rokon-örökös ellen, örökösödési jogát, örökösödési perrel (processus successionalis) védelmezhetette meg.

Önként értetődik, hogy idegenekkel (nem rokonokkal) szembe, vagy azon esetben, ha a rokonok között már osztály jött létre, a sértett fél más czimű perekre volt utasítva, melyek azonban jelenleg kérdés tárgyát nem képezik.

Ezek előrebocsátása után, ha tekintetbe vesszük azt, hogy az ősiségi ny.-parancs 8. paragraphusa általában kimondja, hogy a ptk. életbelépte előtt keletkezett öröklési igény a magyar törvények szerint megbírálandó, a 9-ik §. szerint pedig ezen öröklési igény, a mennyiben örökösödési per tárgyát képezhetné, zárhataridő alatt érvényesítendő, — önként rájövünk czikkiró állítása alaptalanságára, mert az általunk 1. és 2. pont alatt idézett eset nem képezi örökösödési per tárgyát; így tehát a 9. §-ban említett örökösödési per csak a 3-ik pont alatt említett esetre vonatkozhatik. — Czikkiró a 9. §-ban felhozott „örökösödési per“ kifejezést a közéletben szokásos általános, t. i. osztályos pert is magábanfoglaló értelemben vette; de hogy az ősiség ny.-parancs szerkesztő — mint a magyar törvényekkel teljesen ismeretesek — másképp gondolkoztak kitűnik onnan is, hogy ezen paragraphusban, a csak is zárhataridőben megindítható perek részletezésénél (sőt magyar törvényeken alapuló technicus terminusok szerinti megnevezésénél) az 1. és 2. pont alatt említett osztályos pereket nem említők, holott az osztályigazítási — és a 10. §-ban az osztályújító-pert határozottan kieme-

lik; sőt ezen utóbbit zárhataridőn belül sem engedik megindítani. Ezen graduatio is a mellett bizonyít, hogy a magyar törvények értelmében osztályos pert még csak a 9. §. megszorítása alá sem kívánták vonni.

Mindezek alapján czikkiró állításával szembe határozottan állíthatjuk, hogy a P. T. K. behozatala előtt elhalt örökhagyónak közvetlen örökösse bármely távolabbi izben álló, — nem közvetlen örökösse pedig az örökhagyótól vele egyenlő távoli izben álló rokonnal szembe, öröklési igényét, — a mennyiben az osztályigazítási — vagy osztályújítási per tárgyát nem képezi — érvényesítheti, a nélkül, hogy keresetével szembe a nyiltparancs 9. §. alkalmazható lenne.

A csiki atyafiakhoz!

A Buda-Pesten lakó csiki székelyeknek már több izben sikerült, a fővárost felkereső csiki ifjak szorgalmát és törekvését oly eredménnyel támogatni, hogy ezek mindennapi kenyerüket nemcsak tisztességesen keresik meg, hanem legtöbbször szabad óráikban a főváros egyik vagy másik tudományos intézetét is látogatván, alkalmuk nyílt magukat a haza derék polgáiraivá kiképezni.

Ily eredmények önzéstelen örömmel töltötték el a fővárosban lakó csiki székelyeket, s tudva, hogy az „összevetett akarát csudát tesz“: elhatározták egyletté tömörülni, hogy így maguk között megosztva a teendőket, összegyűjtve a filléreket, jóakarát és egyesült erővel egy nyugpontot alkossanak Buda-Pesten, az egy általában szegény, de tehetséges és szorgalmas csiki ifjaknak, hová ezek a főváros barátságatlan ezrei között bizalommal közeledvén, atyafiságos szeretettel, jóakaratu tanácsot és, ha kell az első pillanatban anyagi segílyt is találjanak.

A fővárosban lakó csikiak humanus tervök kivitelével nem késtek, és a m. k. belügyminister példányban mellékelt alapszabályaikat megerősítvén, az igazgató választmányt következőleg alakították meg:

Ambrus József vál. tag. Bartha Ignác egyll. jegyző, ifj. Botskor Károly az egyll. titkára, Cseke László, Gecző János, Gidró László, György János vál. tagok, Kedves Alajos az egyll. elnöke, Kovács Alajos egyll. ellenőr, Molnár József vál. tag, Macza György egyll. pénztárnok, Szabó Barnabás egyll. jegyző, mire az egyll. működését f. évi július 1-sejével megkezdte.

A fővárosban lakó csikiak vagyis az egyll. működő tagjai, azonkívül, hogy az ifjak elhelyezésében tetteleg foglalkozni, még pénzállozatot is hoztak; részük-ről az egyll. körülbelül évi 300 frt jövedelemről kötelező aláírással biztosítván. Tették pedig ezt szegény emberek, kik mindennapi kenyerüket munkájukkal keresik!

Ily kezdet után az igazgató választmány bizalommal fordul Csikszék népéhez és tudja, hogy meg fog értetni.

Hála a nagylelkű alapítónak! Csikszék már telje főgymnasiummal bir, s a csiki ifju a városi iskoláztatás-hoz mért képzelhetlen csekély költséggel szerzi meg magának a műveltség azon legkevesbjét, mely szorgalom és kitartás mellett azonban magasabb kiképzésnek szolgálhat alapul. De a mennyire műveltségi, közgazdasági, nemzeti és emberiségi szempontból kívánatos, a testestől lelkestől magyar, szorgalmas és tehetséges székely ifjuság képzettése: ez a csikiaknak szegénységük miatt épen oly lehetetlen is. És itt tisztelettel emlékezzünk meg Csikszék közönségének áldozatkészségéről, melylyel vagyonát oly nagylelkűen fordítja a szegény tanuló ifjuság felségállására. De ne hitessük magunkat! A sok méltó közül, azon néhány ifju, ki a jótékonyágban részesülhet, még csak egy fecske, mely tavaszt nem csinál. Csikszék és a hazának nem egyesekre, hanem egész művelt nemzedékre, mely a közjót mindenütt, törvényhozó terem és az eke-szarvánál, a birói székben és az iparos műhelyben ész-szel, tettekben szolgálja nemzedékre, mely gyümölcsözővé tegye és érdeinket, napfényre hozza hegyeink öléből a kincseket, értékesítse gyógyforrásainkat s a székely nép vasszorgalmát. Fel kell ébrednünk százados álmainkból, hogy nyugodt concurrentiája készen találjon, vagy eljőn a szemes, eszes idegen és a székely egy szép reggelen idegen lett — otthon és vele idegen lett a magyar Erdélyben. . . . De ne jósoljunk; tegyünk!

Széles utat kell nyitni az ifjuságnak, melyen az tömegesen juthasson, úgy a felsőbb műveltség, mint az ipar és kereskedelmi kiképzés terére; utat a főváros európai színvonalon álló tudományos intézetei, gyárjai és műhelyeibe, hogy azon sok derék fő és ép test, mely ma idegen földön vagy sehol nem talál foglalkozást és kenyeret: itthon a magyar haza javára értékesíthesse erejét és munkája gyümölcsét. Csak így remélhet a most szegény, nagyon szegény Csikszék jobb jövőt, így foglalhatja el állását a nemzet kebelében, mely őt fiait hazaszereténél fogva megilleti; csak így felelhet meg azon nemzeti hivatásnak, melynek az összehasonlíthatlanul jobb sorsuak örvendő testvér székely székekkel együtt, Erdély nem magyar ajku népei között századok óta felel meg.

A csikiak Buda-Pesten alakult segélyező-egylete megtette alakulása által az első lépést a nagy munkára, s most bizalommal fordul Csikszék népéhez, hogy az egyll. buda-pesti tagjainak tehetségét felülmúló további céljaira segítse. Jelszavunk „kicsivel sokat“. A buda-pesti tagok között már összegyűjtött, Csikban és később az egész országban gyűjtendő összegeket az igazgató választmány a szék bizottmánya, tisztsége, a csiki gymnasium tanártestülete, kitűnő bizonyítványai által vagy más megbízható oldalról ajánlott szegény és szorgalmas tanuló ifjaknak a fővárosba való felszállítása, segélyezése s itt lehető kenyérbe helyezésére fogja fordítani. Így a derék ifju — mert másról az egyll. nem fog tudni — aránytalan csekély költséggel a fővárosban saját lábára állítva, azontul „a maga szerencséjének leendő kovácsa.“

Az egyll. működését egyelőre a lehetőleg főgymnasiumot végzett ifjak elhelyezésével kezdi meg, oajtja azonban, hogy működését a kereskedő és ipartanulók, — segédek elhelyezésére is mielőbb kiterjeszthesse, mit azonban csak nagyobb mérvű pártolás mellett fog lehetni.

Szinte így fogna és örömmel kiterjedni neve és működésében idővel az egész székely földre, ha törekvése a nemzet részéről kellő pártolásra talál. — Most azonban, hogy csak mi jajdulunk fel: jele, hogy nekünk fáj leginkább. — Tegye meg tehát célunkért mindenki a mit tehet.

Szavazzon meg a nemes szék közönsége egyll. részére néhány alapítványt vagy határozott évi járadékot, ezt várjuk el minden gazdagabb város és falutól; hasznának oda a t. tisztség és szolgabíró urak, hogy minden község egyll. tunknak legalább állandóul pártoló tagja legyen; a t. előjáró urak gyűjtsék össze ki a mit ad; ne vonja ki magát, iparkodjék a nemes ügyet mások által is előmozdítani minden művelt ember, és keressen fel soraival (Kedves Alajos a csikiak segélyező-egylete elnökének — Buda-Pesten a várban, hová f. évi szeptember végéig az aláírási iverk is küldendő) ki egyll. tunk ügynökségét elvállalni szíveskedik.

Mi különösen minden tisztelendő lelkész urat saját községében ügynökünknek tekintünk s nem hiszük, hogy egy is találkoznék ki, a mi, vagy adakozó hívei szíves kérésének eleget nem tenna.

Számitunk főképen a csiki tanfőfiak közreműködésére, kikről meg vagyunk győződve, hogy nemes célunk elérésében hatalmasan fognak támogatni.

Kelt Buda-pestén, 1873-iki jul. tartott ülésünkben.

A csikiak segélyező-egyletének
Igazgató választmánya

TÁRCSA.

Tanügyi tudósítások a világhízi tárlatról.

(Folytatás.)

Ott vannak nagy mennyiségű kirakatban a „Fröbel“-féle gyermek-kerti eszközök, mikkel ugyiszólva játszva tanul a gyermek.

Megvallom, nem vagyok barátja merőben e rendszernek, s hiszem és tudom, hogy e nyilatkozatommal akár hány nagy világot látott tanügyi-barát, tanügyi-férfi kicsinylő ítéletét vonom magamra.

Jól tudom én azt, hogy némely mestermű, ha a czélszerűség kritikája nem is üti, de mestere a közvélemény polezán áli, az elismerésben, méltánylásban részesül, sokszor nemzeti és egyéni nagylétünk, előhaladhatásunk tetemes kárára.

A „Fröbel“-féle eszközökkel játszva tanul a gyermek. Ott van egy halmaz eszköz, a miből kosarat fon, házat épít, várat alkot, virágot fűz bokrétaiba. stb. stb. mind mind olyan dolgok, mikhez ő fáradság nélkül juthat hozzá. Nem kelle kis agyacskaját megfeszíteni, hogy, honnan vegye a vesszőt a kosár fonáshoz, vagy az anyagot a ház építéshez, a vár előállításához; ott vannak készen különböző kis skatujákban elhelyezve, azonnal ráakad a kis bohó.

De ép ebben látom én az ujabbkori alapnevelés hiányos és szinte káros voltát. A kised azon korban, midőn már komolyabb foglalkozáshoz kezd, mint kártya vagy fővény vára építése, hozzászokik, hogy neki mindene kész legyen; hozzászokik, hogy helyette más gondolkozzék; ho-

jott a gondolkozási, munkássági, tevékenységi ösztönt kelené a kisedben legelőbb fölbresztteni.

Nem nyulok mélyebben e darázsfészekbe, mert áradat ellen uszni bohóság, s a divat-majmolókat czélszerű ruhaviseletre ráerőszakolni haszontalan munka. Majd eljön az idő, mikor talán igénytelen, de ma merész nyilatkozatomra egykor eljön a víz.

Hanem állításom bizonyítására saját tapasztalatomból mégis annyit mondhatok: láttam utazásom alatt Erdélyben egy „Fröbel“ eszközökkel fényesen beruházott „gyermek-kertet“ összekötve előkészítő iskolával az „elemi osztályokra“ kérdezősködve, hogy illetén fényes berendezés mellett aztán minő az eredmény? azon szomorú tapasztalatra jöttem, hogy illetén rendszerrel nem esztendő, de három esztendő alatt sem tanult meg az illető Fröbelista tanító növendéke olvasni. Ehez nem kell kommentar.

Végül a magyar tanosztályra megjegyzem: vajha illető közegeink nemcsak egy összehalmozott tanszerkiállítás rendezőnek vala, hanem egy fölszerelt magyar iskolát állítottak volna a világ elé, hogy az amerikai-, schweiczi-, hollandi-, belgiumi-, osztrák és német tanítók, saját meggyőződésük után jöhetnek vala azon tapasztalatra, hogy a magyarnak tanügyi iskolája, hogy a magyarnak tanítója, bár századokon keresztül rabigába sinlett, s a közel jelenben iskoláiban még a magyar szó használata is tiltva volt, az ok világra szóló tanügyekkel, iskolákkal, tanítójukkal a versenyt minden tekintetben kiállja. És ezt, midőn a nevezett államok iskoláit figyelemmel átvizsgáltam, teljes lélekkel állíthatom.

(Folyt. köv.)

Mi hír külföldön?

Victor Emmanuel e hó 22-én délután érkezett Berlinbe. Távozása Bécsből ép oly ünnepélyes volt, mint megérkezése, s fogadtatása Németországban ép oly szívélyes, mint az osztrák-magyar birodalomban. Berlinbe érkeztek a császár fogadta a főhercegekkel, s a mely utcán a két uralkodó ügy fogatu kocsin végighaladt, a házak lobogókkal voltak díszítve; megérkezése után fogadta a király a diplomatai kart, azután 250 teritékű diszebéd volt a királyi kastélyban. Midőn a császár az olasz királylyal az operaház egyik páholyában megjelent, a közönség rokonszeves üdvözlések között fölemelkedett ülő helyéről, a mi ott rendkívüli jelenet; a király köszönőleg fordult a közönséghez.

— A „Journal des Debats“ római tudósítás szerint tudni akarja, hogy Olasz- és Németország között a szövetség már megkötöttet, s Austria-Magyarország hozzájárulása valószínűnek tekinthető. E hír ugyan még megerősítésre vár, de sok a valószínűség, hogy az olasz király vérszövetséget óhajt kötni a Chambord-párt ellen, mely készülni látszik Olaszország szétdarabolására.

— A „Schles Zeit“ értésére adja, hogy Olaszországnak jelenlegi Franciaországtól független állapotában sürgős teendője Németországhoz csatlakozni.

— A német császár az olasz királyt egy lovas ezred tulajdonosává nevezte ki.

— Sept. 23-ik római tudósítás szerint mintegy 5000-ből álló néptömeg vonult tüntetőleg a német- és onnét az osztrák-magyar követési palota elé, honnét esendően szétszóróttak.

— Párizsi tudósítások szerint Thiers és Gambetta a republikánusokat az október 12-iki választásoknál összehozásra intik, Broglie miniszterelnök pedig azon fáradozik, hogy a miniszteri többséget biztosítsa, hogy azon esetben, ha a jövő ülések kezdetén a monarchia visszaállítása nem sikerül: a Mac-Mahon elnöksége meghosszabbításának kimondását keresztülvihesse, s így maga is a hatalom polezán maradjon.

— A mint a „Times“ egy sürgönye állítja: Chambord gróf a nála tudakozódó két jobboldali képviselőnek azt felelte, hogy nem igaz azon föltevés, mintha ő, mihelyt királyá lenne, Olaszországot háborúval akarná megtámadni, mert ez lehetetlen. Nézete szerint most Franciaországnak a béke politikájára van szüksége.

— Az orleanisták organuma a „Soir“ is biztosítja hivat, hogy Chambord gróf békülékeny szellemben nyilatkozott, hogy ha bár előre nem alkudhatik, de mihelyt öröklési joga feltétlenül elismertetik, kész az ország képviselői által kívánt engedményekre reáállani, s teljességgel nem szándéka — egy — a jelen korhoz idomított 1814-ik féle chárta kibocsátani, s reméli, hogy a nemzetgyűléssel folytatandó tárgyalásokkal mindenkit ki lehet elégitni.

— A „Soir“ azt is megemlíti: hogy egy Versaillesben történendő hódolatinylvánítás után kész lenne Chambord — a párisi gróf javára lemondani; de ezt sokan csak az orleanisták eselfogásának tartják.

— Spanyolországban Castellár Servano és Topete közötti conferentia az összes liberalis pártok gyors egyesülésére nyújt reményt. A conservatívek is csatlakoznak hozzájuk a carlisták ellen. A sereggyűjtés és felszerelés halad, melynek egyik parancsnoka a sevillai hős generalis Pavia leend; de a sereg nagy része még is csak papíron van még, midőn Don Carlosnak 50 ezer fegyverese van, s két tartományt tart elfoglalva.

— Barcelonai jelentés szerint a Carlisták Berga városa ellen megkezdtek a tüzelést, a város magára van hagyatva. Az alicantei kormányzó e hó 22-ről jelentette, hogy Caprera a Numantia hajó kapitánya a városnak 96 órai időt engedett, hogy magát feladja, s a carthagenai antont elismerje. A város védni fogja magát.

— Carthagenában nagy anarchia uralkodik; a legnagyobb hatalom úgy látszik Galvez kezében van; ő rendez a szomszéd városok ellen rablóátadásokat pénz- és élelemszerzés végett.

— Október 1-én ül egybe Konstantinápolyban a szuez csatornán való hajózás szabályozására a nemzetközi bizottság, melyben addigél csak Amerika nem akar résztvenni.

— Az angol expedicio veresége, melyet Gvineában szenvedett, rossz következtetéseket von maga után, mert a mint Siera-Leoneból írják az egész nyugoti part felázadt az angolok ellen, s a szerezsen törzsek tömegesen csatlakoznak. Az asantik ügyes vezére Assab Moquantah a háburnt addig akarja elhúzni, míg az esős idő beálltával az angolok képtelenek lesznek a hadművelet folytatására.

— Londonban is fordult elő a múlt héten 13 choleraeset.

— A cholera búcsuja. A cholera viselt dolgairól egy memorandum forog kézen, melynek szerzője beszélteti a cholera, mintha búcsuzna a vidékekről, miután téli szállására visszatér: érdekesebb passusaiból közöljük a töredéket, mi így hangzik:

„Búcsuzom azoktól, kik hitték, tettekben, szavakban, iratokban a hitet terjesztették, hogy testem nem ragad; ezek hasznos szolgálatot tettek nekem, mert a patienséket, megjárva oda bátorították őket, hogy hozzám közeledtek, szívemre közelebből szoríthattam. Búcsuzom azoktól, kik így bátorítottak a népet; „ne féljétek, mert ha féltek, félelemben haltak el;“ ezek kiváló szolgálatot tettek szállásmesterem a félelemnek, mivel szövetségre léptem; így hol ő

megjelent, tudva pátienseim, hogy rá én is ott termek, megérkezésemre nem is várva, szaladtak ölelő karjaimba. Sokkal tartozom azon betegápolóknak, kik nevemmel több collegáim nevét egybetévesztve, bármi betegségben cholera halottakat mutattak ki, ezek hatalmam nagyságát emelték ezáltal, s közeledésem hírére csak, már halomra dől a patiens sereg gyilkoló késem előtt. Búcsuzom az egyházaktól, papoktól, harangozóktól, kik folytonos harangozás, hosszas halotti czeremonizálás által hirdették mindenütt jelenvalóságomat; szállásmesteremnek ezzel hasznos szolgálatot tettek.

Ezek méltó successoraim, jutalmul hagyom az anyagi hasznot részökre, melyet körutamban gyümölcsárusoknak, fürdőtulajdonosoknak, vendéglősöknek, zenészeknek, katonai gyakorlóknak, iskolai ügyeknek, városoknak stb. stb. szereztem. Szellemileg pedig megajándékozom őket a lelkiismeret tisztaságával, az áldozatok hálájával, kiket közreműködésük által kezemre kerítették.

Megvetőleg fordulok el azoktól, kik hitték s bár mi uton módon terjesztették a hitet, hogy testem ragályos; ilyenek a nyúlászivú szolgabírák 60 éves praxissal nem dicsekedhetők orvosok, chártaából beszélni nem tudó papok, — ezek mindenütt nyomomba voltak, háborgatták nyugalmamat, s szállásmesteremet chlor-mész, carbolsav s más ehhez hasonló illatokkal, szagos terjesztő füstöléssel, s vasvillás strázsákkal, felfegyverezve üldözték.

Megvetem az ujságírókat, kik eltitkolták hírnevetem, s megjelenésemet csekély dolognak tartották. különösen haragszom a „Székely Hírlap“-ra, mely erőtlenségemet s gyávaságomat kezdette publikálni azon bizonyos szász-régeni ügyben is azzal, hogy talán Butyka Dezsónél megjelentem volna, de szívemhez szorítani nem birtam; holott sem én, sem az orvos nem voltunk oka, hanem hibás volt egyedül a maros-vásárhelyi kórház.“

Ennyi a töredékből, ajánljuk az illetők figyelmébe.

Mi hír városunkban?

— Szende Béla honvédelmi miniszter a múlt szerdán reggeli vonattal városunkba érkezett, városi főispánunk és Graef honvéd tábornok kíséretében. — A vonat rendkívül pontos érkezése miatt — mihez közönségünk teljességgel nincs szokva — igen csekély fogadtatásban részesült, mert a honvédség részéről Szabó J. alezredes volt jelen csupán, a város részéről pedig általában senki sem jelent meg az indóházánál a maga idejében.

— A maros-vásárhelyi ev. ref. főtanoda előljárósága értesíti az illető szülőket s tanuló ifjakat, hogy miután a cholera a városon megszűnt uralkodni, s a vidéken is inkább csak szórványosan mutatkozik az 1873-ik tanévet folyó év október 2-án megnyitja. A beiratások szeptember 30-án és október 1-ső napján, a javító és pótvizsgák pedig október 3-án és 4-én tartatnak.

— Jótékony ezélu tánczyvigalmat rendez a helyi nőegylet október 5-én, a löverseny napjának estjén az Apolló teremben, hova ez alkalommal a tánczoló és nem tánczoló közönség a jótékony czél érdekében tisztelettel meghívatik. A tánczyvigalom alkalmával egyszermint a b. Radák Ádámné által ajándékozott tárgyak ki fognak sorsoltatni s a kihuzott nyerő számok jegyzéke nőegyleti elnök gr. Toldalgi Eszternél lesz megtekinthető. Egy beléptéjegy ára 1 frt, karzati ülőhely 2 frt. Jegyeket előre lehet váltani a Dájbukát testvérek kereskedésében; este a pénztárnál. Ohajtjuk, hogy a jótékony ezélu tánczyvigalom mind a jótékony czél, mind a mulatni vágyó közönség érdekében jó sikerű legyen.

— Hymen. Tauszik B. Hugó az „erdélyi kereskedelmi- és hitelbank“ segéd-titkára múlt csütörtökön tartá menyekzőjét Hincse Etelka kisasszonnyal, id. Hincse Miklós ur leányával.

— XVI-ik közlemény a Maros-Vásárhelyt felállítandó székelyföldi leány-árvaház és nevelőintézet javára történt kegyes adakozásokról: Nagy Jánosné ivén alapító: Nagy Jánosné 60 ftal. Összeg 60 frt. Évi részvényes 5 évig: Genesi József tanár 2 ftal. Évi összeg 2 frt. Egyszer s mindenkorra ajándékozta: Varga György 2 frt, Gálfalvi Imre 2 frt, T. Sántha Károly ur házána egy tánczestélyen begyűlt ajándék összeg 14 frt. Összeg 18 frt. Előzer Pálné ivén alapító: Elekes Györgyné 100 és Elekes Pálné 50 frt urb. kötvényben. Összeg 150 frt urbéri kötvényben. Egyszer mindenkorra ajándékozott: Fekete Károlyné 2 frtot. Összeg 2 frt. Mezőkölpényi ref. lelkész Molnár Dániel ajándéka és gyűjtése készpénz és elárusított gabonából összesen 13 forint 15 krajczár. Összeg 13 forint 15 krajczár Bere keresztári lelkész Gergely Lajos gyűjtése ott és Berében készpénz és elárusított gabonából begyűlt összesen 17 forint 40 kr. Összeg 17 frt 40 kr, csejdi ref. lelkész Szalma Mihály ivén ajándékozott: Vályi Johanna ref. lelkészé 1 frtot; ezen kívül a begyűlt tengeri ára 3 frt; egyesek adakozásából 24 kr. Összesen 4 frt 24 kr, lukafalvi ref. lelkész ivén: Évi részvényes 5 évig. Rákosi Lajosné 2 frtal. Évi összeg 2 frt. Egyszer s mindenkorra ajándékozta: Rákosi K. 50 kr, Rákosi M. 50 kr, Rákosi Á. 50 kr, Rákosi Anna 20 kr, Rákosi Póli 20 kr, Rákosi Erzsébet 20 kr, Benkő Elek 20 kr, Benkő Károly 20 kr, ezen kívül

az itt és Ilenczfalván rendezett gyűltés eredménye 6 frt 71 kr. Összeg 9 frt 11 kr. Ezen közlemény összege: 278 frt 90 kr. Az egész főösszeg pedig: 13724 frt 89 kr és 4 tallért tesz ki. Fogadják a nemes lelkű adakozók az árvák nevében egyetünk forró háláját! Grf. Toldalgi Victorné id. elnök, Damokos Antalné id. titkár.

— A nagym, földművelés, ipar s kereskedelemügyi m. kir. ministerium a kolozs-monostori m. k. gazdasági tanintézet I. éves tanfolyamának állami alapítványi ösztöndíjas és szabad helyeit a következő folyamódoknak adományozta: az áll. alapít. ösztöndíjas 12 helyet: Nagy Elek, Csécs Sándor, Csécs István, Bokor József, Pócsa János, Szentiványi István, Kiss Sándor, Szikszai Gyula, Herepey Sándor, Pethő György, Rösler Károly és Cseszerán Tiivadarnak. — A szabad helyeket: Pap György, Volth Manó, Tóth Lőrincz, Cseh Viktor és Bartók Bélának. — A be nem töltött három szabad hely a még később (November 1-ig) jelentkezők közül fog a legképesítettebbeknek adományoztatni.

— Különös bőkezűség A legközelebbi hetivásáron egy asszony — mint mondják, bizonyos enyedi urtól — búzát vásárolt, a megvásárolt buzamennyiség mintegy 56 vékányi volt. Kifizette a buza árát, az eladó nagy hirtelen zsebre rakta az összeget s azzal távozott. Mikor aztán az asszony pénzt számbavette, úgy találta, hogy ő minden véka búzáért kialakult áránál egy forinttal többet adott. Kérdés, hogy vajon ki fog-e egyenlítettetni e kölcsönös tévedés.

Dürüczkölő.

Seprődön megkapták a cholera. Egy felvidéki falu földesura a bécsi világkiállításról egy majomot hozott magával, mely csakhamar szabad lábra tévén magát, a seprődi erdőkre menekült. Egy ott lévő székely meglátta a majmot egy fán s nagy csudát és ijedelmek között azon hírrel lármázta föl a falut, hogy jöjjenek, mert a cholera az erdőben ül egy fa tetején, honnan könnyű lesz elfogni. E hírre a falu bátrabb népsége baltákkal, pus-kákkal, dorongokkal tölfegyverkezve reárontott a szegény majomra, melynek megmentésére épen jókor jött egy urasági szolga, ki füttyentett a majomnak, mely rögtön vállán teremve hazavitetett. Természethistoria, mikor jön el országod a népiskolákban!

Egy barátunk, a ki nem csak a természeti, hanem a társadalmi jelenségeknek is nagy buvárlója, azon észlelését szándékszik statistikai adatokkal bebizonyítani, hogy a cholera azon körökben és helyeken szedte legdúsabban áldozatait, melyekben legolvasottabb volt a „Magyar Polgár“, mint a nép- és intelligentia alsóbb rétegeiben: Tordán, Kolozsvárt, Nagy-Enyeden és városunkban. A „Reform“ „Kelet“ stb. olvasói közül aránylag sokkal kevesebben lettek a járvány áldozatai. A „M. P.“ miazmatikus levegője még sok egyéb rosznak is kutfje ebben a kis országgrészben. A kolozsvári rendőrség nagy hibát követett el, hogy minden számát nem kárbolsavazta.

Törvénykezés.

A maros-vásárhelyi kir. ítélő táblának 1873. sept. 22-én tartott nyilvános ülésein következő ügydarabok adatnak elő.

(Folyt. és vége)

III. Tanács bűntügyekben.

Vajda Simon k. t. r. b. által.

Szingetiu Juon és társai nehéz testi sértés b. ü., Szinal Chivi György tolvajságérti b. ü., Bukur Constantin és társai tolvajságérti b. ü., Gálfalvi János és társai nehéz testi sértés b. ü., Dózsa Zsigmond és társa tolvajságérti b. ü., Boga András emberölésérti b. ü., Fischer József rabló gyilkosságérti b. Gritta J. gyermek gyilkosságérti b. ü., Opriccsen Nicolai emberölésérti b. ü.,

Popovics Servian k. t. r. b. által.

Schmidt Ferencz egésség e. kihágásos ügye, Hargos Ilie testi biztonság e. kihágásos ü., Onyiga Gavrila testi biztonság e. kihágásos ü., Blum Eliár súlyos testi sértés b. ü., Gutt Catharina becs. bizt. e. kihágásos ü., Papp Juon becsület sértésérti kihágásos ü., Rádu Matheim Nicolai George vagon. bizt. e. kh. i., Medesiánu Vaszilie vagon. bizt. e. kh. ü., Sierbán Sándor és társa testi bizt. elleni kihágás i., Munteanu Nicita testi bizt. e. kihágás i., Krisán Jonás tolvajság i. b. ü., Szöllősi Bálint élet biztonság elleni kihágás. bűn ügye. iránt Patlak József becs. bizt. e. t. testi. bizt. elleni k. h. i., Barsch Károly becs. bizt. e. kihágás i., Dregvi Juonucz testi. bizt. e. kh. i.

Spech Adolf k. t. r. b. által.

Hodl Lambert e. becsület sértés i. ü., Bukur Roska és társai becs. sért. i. ügye, Balog István e. becsület sért. i. ü., Vaszi Vaszilie e. lopásérti b. ü., Szál András e. testisértés i. b. ü., Modorea János e. testi sértés b. ü., Léba Gyorgye e. testisértés i. b. ü., Pintye Gyorgye e. súlyos testi sértés i. ü., Sierlea Nicolai e. testi sértés iránti b. ü., Bayer István e. lopásérti b. ü.

Mégai Ferencz k. t. p. b. által.

Muntea Aron és társai nyilvános erőszakoskodás b. ü., Bauer Albert csulás i. b. ü., Vitkoási Antal s társa

tolvajság b. i., Vaszlie Man Opris id. és if. súlyos test. sért. i. b. ü., Nán J. II. súly. t. sért. i., Gán J. s. t. t. i. Orondy Károly becsület bizt. e. kh. i., Haecker Kristian és társa testi bizt. e. kh. i., Muresán Petru becsület. bizt. elleni kh. i., Mészáros Károlyné testi b. e. kh. i., Vinczán Anna és társa becs. bizt. e. kh. i., Nagy István becs. bizt. e. kh. i.

IV. Tanács urbéri ügyekben.

Antalfi Gábor k. t. r. b. által.

Az unitárius Status és érdek társai a ladamos volt urbéresek e. köz legelő elkülönítése i., a széki ev ref. egyház odaváló Nagy Mihály s 93 érdek társai e. szálló déma váltáság iránt, Pekri Albert Kecán Juon e. egy beltelek s kül tartozmányainak visszabocsátása i., Kántor József Petrik Ilia e. egy majorsági telek állomány megváltása i., Olytán Vaszi Szentpáli Ignác ellen egy bel telek s kül tartozmányainak urbéri természete s visszabocsátása i., Moekeln Károlyné Lausz Klaudia kis ludasi lakások Ladusan Juon s érdektársai e. szállódéma váltáság i., Borosnyai L. János jog utodai kis-ludasi lakosok Borsu Vaszlie s érdektársai e. szálló déma váltáság iránt.

Jegzéke

azon polgári peres ügyeknek, melyek a maros vásárhelyi kir. törvényszéknél 1873. sept. 23-án tartandó nyilvános ülésben előadattak.

Tibald Mihály k. t. b. által.

Mihály Ferencz s társainak Balog Márta és Szilágyi Sándor e. i. p., Páll Károlynak Berenczei László e. 420 frt 10 kr s járuléka i., Kuti Mártonnak Simon Ferencz e. egy darab szántó iránt indított tulajdon jogi keresete, Baurer Mórincznak Maurer Károly e. 2000 frt, 140 frt s járuléka i. p., Beimel és Hersz czégnak Bánnyai Lajos e. 406 frt i. p., Baruch Jeremiásnak Buchel János e. 570 frt s jár. i. pere.

Nagy Lajos k. t. b. által.

Győrfi Antalnak Szenkovics Zsigmond e. 1830 frt 12 kr iránti biztosítási ügye, ugyanannak ugyanaz ellen 759 frt 58 kr iránt, Nagy Lászlónak Réthi József s neje ellen 460 frt váltóbeli követelés iránti pere, ugyanannak ugyanaz ellen 150 forint iránt, Blumendfeld Ábrahám-nak Piros Mihály ellen vám vételi jog megszüntetése s 46 forint házbér összeg megfizetése iránt, Héjjas Ilyésnek Kovács Péterné ellen fekvők tulajdon birtokba adása iránti pere, gr. Haller Jenőnek Réz Mihály ellen 431 frt i. pere, Dr. Scheicz Antalnak Schuller Regina e. 397 frt 90 kr s jár. i. p., Szász-Régen város községe From Zsuzsánna öz. Schuller Györgyné e. 315 frt i. p. Kondert Józsefnek Dusa Gligore e. 693 frt 20 kr iránt, Wermescher Mihály s társainak Oberth György ellen 736 frt 8 kr i., Boér Józsefnek öz. Kovács Lajosné e. hagyatéki javak kiittélése $\frac{1}{8}$ része iránti p.

Bécsi tőzsdei árkelet

(Sept. 6.)

5% metallique	69.70
5% nemz. államkölcsön	73.20
1860. államkötvény	100.50
Bankrészvény	971.—
Hitelrészvény	243.—
London	111.50
Ezüst	106.—
Arany	5.39
Napoleon arany	8.91
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	77.—
" " " temesi	74.50
" " " erdélyi	76.50
" " " horvát-slavon	76.—

Felelős szerkesztő MENTOVICH FERENCZ.

Főmunkatárs és a jogirész vezetője: Kuti Albert.

Hirdetmények.

(82)

Hirdetmény.

2—3

A Gecse emberszereteti intézet igazgató bizottmányának f. év. sept. 3. 68. sz. alatti határozata következtében, az intézet Torda megyében Erdő-Csinád községe határán lévő, telekkönyvezett 47 hold és 790 □ ölszántóból, 2 hold és 1538 □ öl kaszálóból álló fekvősége szabad kézből örök áron eladová tétetett, és egyúttal az árverezés napjával f. hó oct. 11. d. e. 10 óra tüzetik ki a helyszínén. Az eladási, illetőleg árverezési feltételek az intézet jegyzője, tanár Bihari Sándor vagy péztárnoka, Molnár Zsigmond urnál M.-Vásárhelytől megtekinthetők, kikhez egyúttal a vétel iránti írásbeli ajánlatok és benyújthatók. M.-Vásárhelytől 1873. sept. 15.

(75)

Ingyen és bérmentve.

küldi meg Orlicé R. menyiségtani tanár Berlin, Wilhelmstrasse 5 legujabb

nyeremények jegyzékét

tudakozódásokra rögtön feleletet küld.

Bizvást ajánlhatjuk a kérdések tételét mindenkinek.

(80)

Legujabb törvénykezési és gazdasági munkák.

Kaphatók Wittich J. könyvkereskedésében Maros-Vásárhelytől.

Adótörvények és szabályok gyűjteménye,

községek s különösen jegyzők számára írta: Till Antal ára 1 frt 20 kr.

A Telekkönyvi Rendtartás.

és az erre vonatkozó törvények és rendeletek magyarázata tekintettel Erdélyre

írta Zilinszky Imre. Ára 2 frt 40 kr.

Az új szolgabírói hivatal.

kézikönyve

megyei tisztviselők, ügyvédek, jegyzők, és községi előjárók használatára. Ára 2 frt,

Birtokrendezési eljárás

az ország erdélyi részében ára 40 kr,

Kolozsmegye-gyalui egyesbirája

által

a községi előjáróságok részére kiadott

UTASÍTÁS

községi bíróságokhoz utasított ügyek tárgyalása és kezelése tárgyában.

mintákkal.

Ára 20 kr. — Postánküldve 26 kr.

Törvényczikk a községek rendezéséről Ára 40 kr.

1873-ik évi országgyűlési törv. czikkek 1-ső füzet 50 kr.

Magyarország és Erdély bírósági szerkezete és helyközségeinek legujabb bírósági felosztása, ára 1 frt 20 kr.

Függelék a köztörvényhatóságok, községek és az első folyamodású bíróságok rendezésére vonatkozó törvények és k. ministeri rendeletek gyűjteménye. Egybeillesztette Szeniczzei Gusztáv, ára 70 kr.

Mezei gazda népszerű vezérkönyve, a mostani viszonyokhoz alkalmazva. Írta: Galgóczi Károly.

I. rész általános földmivelés, ára 80 kr.

II. rész az állattenyésztés, ára 80 kr.

Kertészet kézikönyve, utasítás a konyha kertészet, virágmivelés és gyümölcs tenyésztés körében, a legujabb kútfők után, írták Galgóczi K. és Farkas M. 80 kr.

Magyar méhészkönyv, vagy utasítás a sikeres méh tenyésztésre. Írta: dr. Farkas Mihály. 50 kr.

Ügyes Mari, a kis konyhakertész, oktatás a zöldségtermesztésben, 50 kr.

Juhtenyésztés és gyapjúismeret, a juhbetegségek ismeretével és gyógyításmódjával, 50 kr.

Gyakorlati és elméleti sertés tenyésztés. A magyar gazda közönség használatára. Írták: Dely Mátyás és Mihály. 50 kr.

Apró majorság, vagy a baromfi-tenyésztés célszerű módja számos fametszettel. 50 kr.

A boglyár gyümölcsök, u. m. ribizke, köszméte (egres), málna, szeder, eper, borbolya, afonya, boroka, szőlő, füge és granát alma, célszerű és jövedelmező termesztése. Különös tekintettel a szőlő lugas művelésre. 50 kr.

A dinnye tenyésztés foglalatja és a legjelesebb honi és külföldi csemege fajok ismertetése, írta Dr. Farkas Mihály számos ábrával, ára 50 kr.

A fatenyésztés, olvasókönyv népiskolák használatára. írta: Lukács Sándor, ára 40 kr.

Fogfájás ellen.

Ezen ugynevezett valódi indiai kivonat elmulaszt rögtön minden fogfájást, még azon esetben is, ha a fogok ódvsak.

Azert ezen híres szert minden háznál tartani nagyon ajánlatos.

Kapható: Maros-Vásárhelytől, egyedül

(73) 10—* Fogarasi J. Demeter-nél.

5—*

Az új bélyeg- és illetéki törvény, a miniszteri utasításokkal, ára 40 kr.

1872-ik Törvények gyűjteménye. Hivatalos 8-ad réti kiadás 1 frt 20 kr, zsebkadás 1 frt 20 kr.

Magyarországban és Erdélyben hatályban lévő egyenes adókra, ezek kivetésére és behajtására vonatkozó törvények, s szokások gyűjteménye. Összeszedte Szeniczzei Gusztáv. Ára 1 frt 60 kr.

A bélyeg- és jogilletékek, valamint a bélyegdíjak iránti törvény és szabályok legujabb szerkezete. Összeszedte Szeniczzei Gusztáv. Ára 2 frt.

Törvény és községek rendezéséről. Magyarázó jegyzetekkel. Nyolczadrét-kiadás. Ára 1 példánynak 40 kr.

Telekkönyvi oktató.

Írta Ürmösy Boldizsár Ferencz.

2-ik javított kiadás. Ára 80 kr.

Községi Kalauz

vezérkönyv község- és körjegyzők, községbirák, előjárók, s képviselők használatára.

Számos jegyzetekkel és gyakorlati irománypéldákkal, 2-ik a legujabb rendeletekkel bővített kiadás. Írta: Tóth Lajos. Ára 4 frt.

Magyar Önügyvéd,

gyakorlati tanácsadó és utmutató a polgári életben előforduló jogügyletek elintézésére, jogügyleteken tárgyazó okiratok és beadványok magyar és német szövegű iromány példával ellátva, minden osztálybeliek használatára. Ára 2 frt 40 kr.

Írta: Tóth Lajos.

Községi közigazgatás, vagyongazdálkodás és számadások kézikönyve.

Írta: Till Antal.

2-ik javított kiadás.

Ára 2 frt 50 kr.

A m. k. belügyminisztértől, a jegyzői szolgálatra készülőknek ajánlva.

Gazdasági létenyésztés, pályamű, írta: Tompa Béla, számos ábrával, ára 1 frt.

Az ügyes szakácsnő, legcélszerűbben leírt főzés-mesterség középosztályu magyar konyhák számára 40 kr.

Legujabb és megpróbáltatott magyar szakácskönyv, utmutató 1044 legjobb ízű étel főzéséről. Írta: Németh Zsuzsa. 80 kr.

Állatgyógyászat, hasznos házi állataink betegségeinek megismertetése és gyógyítása. Írták: Eisenmayer és Göböl, 80 kr.

Kalauz a gyümölcsfa ültetés és nyese körül. Írta: Kovács Zs. Ára 1 frt.

A trágyakezelés, népszerű kézikönyve. Írta: Konecsey Kálmán. Ára 50 kr.

A váltógazdaság, vagy az okszerű mezőgazdaszat és falusi háztartás alapelvei. Koszorozott pályamű. Írta: Mártonffy Zsigmond: 1 frt.

Gazdasági kis tükör a falusi ifjuság számára tandíj és olvasó könyvül. Ára 50 kr.

A szarvasmarha, ennek fajta és külemtana, fogisméje, tenyésztése, takarmányozása, hizlalása stb. stb. betegségei és gyógyításuk. Írta: Engelbrecht Károly. Számos eredeti ábrával, 3 frt.

Általános baromrovostási könyv. Írta: Dr. Wägenfeld. 81 külön ábrával. Ára 2 forint 60 krajczár.

Koronás szőlőművelés, írta Báthi Gábor, ábrákkal 30 kr.